

Frissaer – Frissart – Froissart uit het prinsbisdom Luik

De naam komt vanaf de 18^e eeuw voor in Limburg, omgeving Sint-Truiden, en eerder in de 17^e eeuw in het voormalige prinsbisdom Luik. In die periode is er ook een eerste melding in Nederland. De spelling was eerder Frissart tot het midden van de 16^e eeuw. Die schrijfwijze komt niet meer voor in België, maar nog wel bij de uitwijkelingen in Nederland (ook Frisart, Frisard).

Tot de 16^e eeuw komt de naam eerder voor in Frankrijk en in Henegouwen, en Froissart is een nog oudere schrijfwijze die ook nog in België voorkomt in het Franstalige deel. Tussen de 14^e en de 16^e eeuw komt de schrijfwijze Froissart voor in Henegouwen. Deze wijzigde in Frissart en Frissaer ('Nederlandstalige' klanknabootsing). Het lijkt er op dat de familie in Henegouwen zijn wortels heeft in de 13^e tot de 15^e eeuw. Verder terug in de tijd (11^e-12^e eeuw) lijkt er een inwijking uit het noorden van Frankrijk te hebben plaats gevonden. Van Froissart naar Frissart naar Frissaer lijkt me een goede werkhypothese, waarbij de oorsprong tot de (nobile) familie Froissart zou teruggaan in de 11^e eeuw. Deze familie was verwant met de graven van Henegouwen.

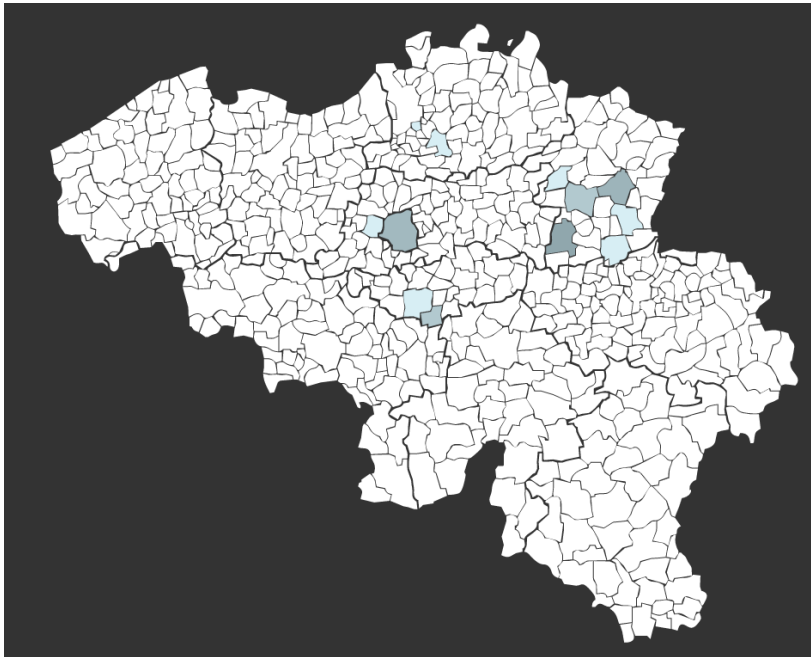

Er zijn vermaarde voorouders, onder meer Froissart die Willem van Normandië vergezelde in 1066 bij de verovering van Engeland, en de vermaarde kroniekschrijver Jean Froissart "*le chroniqueur*", wiens naam ook als "*Jehan*" [in het Vlaams werd de "e" een "o", in het Frans viel de "h" weg] werd geschreven, overleden te Chimay tussen 1404 en 1410 [prent]. Hij was gehuwd met Philippa d'Avesnes (1314-1369), hertogin van Aquitanië (vader was Willem d'Avesnes, graaf van Henegouwen, 1286-1337, gehuwd met Jeanne de Valois, vrouwe van Maing 1294-1352). Er

is zelfs een straat in Brussel naar hem vernoemd, er staat een standbeeld in Chimay en in het Louvre, er is een Belgische postzegel naar hem gemaakt [afbeelding]¹, en er zijn heraldische wapens van deze familie o.m. in Ile de France ("*d'azur au demi-lion d'or naissant d'une rivière d'argent en pointe accomp. de 3 étoiles aussi d'or rangées en chef.*") en in Belleval ("*D'azur à une fasce haussée d'or, surmontée de 3 trèfles de même rangés en chef, et accompagné en pointe d'une cannette d'argent, bequée et éclairées de gueules, nageant sur des ondes d'argent*").

¹ Ik heb deze kroniekschrijver ook vermeld in één van m'n [e-books](#) op blz. 54. Er is veel over hem te vinden op het internet.

Frissaer (schrijfwijze komt 35 keer voor in België)

De naam kwam in 2008 (Rijksregister) 33 keer voor in België, met een concentratie in Sint-Truiden (13), in mindere mate in de omgeving van Brussel (5), aan de grens met Henegouwen (3), in Hasselt (2), een enkele keer in Lummen, Bilzen en Tongeren, Mortsel en Lier. In de indexen op fotografie van begraafplaatsen vond ik één

afbeelding op het kerkhof van Bilzen [zie afbeelding 1].

Voorkomen

- 17e eeuw Liège, BE
- 18e eeuw Nieuwerkerken, Limburg, BE
- 18e -19e eeuw Brustem, Limburg, BE
- 18e - 19e -20e eeuw Sint-Truiden, Limburg, BE (en Kuttehoven, Nieuwerkerken, Gelinden)
- 18e - 19e - 20e eeuw Brussel, BE (o.m. Sint-Jans-Molenbeek, Koekelberg)
- 19e eeuw Paris (7-ième, mairie Palais Bourbon), F
- 19e eeuw Brugge,
- 19e - 20e eeuw Hasselt, Limburg, BE (en Brustem)
- 19e - 20e eeuw Luttre, Reves, Henegouwen, BE
- 19e - 20e eeuw Willebroek, BE
- 20e eeuw Halle Booienhoven, Vlaams-Brabant, BE
- 20e eeuw Tongeren, Limburg, BE

Oudste vindplaatsen van de schrijfwijze Frissaer:

- +/- 1717 Huwelijk Anne Marie Frissaer met Jacobus Vandendaelen, kinderen gedoopt te Brussel
- 1740-02-06: Rooms-Katholiek trouwboek, Roosendaal, NL, huwelijk Willem Frissaer met Adrienne van Ulegom
- 1749-02-16: huwelijk André Frissaer met Anne Marie Serong te Sint-Truiden. André was geboren omstreeks 1715 in Avroy-Liège, BE (parochie Sainte-Vérone) als zoon van Jean Frissaer

Schrijfwijze Frissart

In de 16e eeuw kwam de schrijfwijze **Frissart** eerder voor in België als vermoedelijke precedent. Die komt in 2008 niet meer voor in België; 2 maal in Nederland en 10 keer in ... Indonesië (koloniaal verleden). Ook varianten als **Frisart** en **Frissard** doken op in Nederland. De schrijfwijze in België wijzigde in de 16^e eeuw naar Frissaer in België, terwijl dit in Frankrijk (ook) in de 19^e gebeurde in de omgeving van Parijs [zie ook voorbeeld [afbeelding 2](#)]. In Nederland bleef bij uitwijkelingen de schrijfwijze Frissart bewaard.

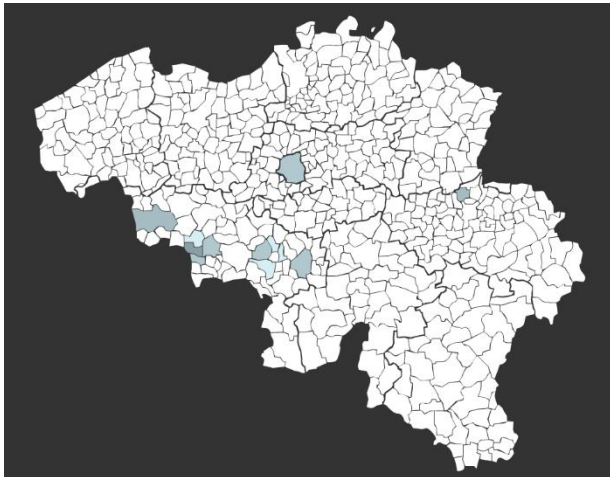
- Begin 16e eeuw komt de naam voor in Provins Saint-Pierre, Seine-et-Marne, F (Marie, Nicolas, Marguerite) – De vermelde Nicolas Frissart huwde omstreeks 1552 te Parijs.
- 16e eeuw Paris, F (Nicolas Frissart, oudste melding 1551: "*Marguerite CONSTANTIN fiancée en 1552 de Nicolas FRISSART ca1580 "marchand drapier et chaussetier" à Paris* . De vader, Michel Frissart is geboren omstreeks 1515 en was "marchand drappier (zoals zijn zoon) te Rozay en Brie [= Seine-et-Marne, F]. Hij was gehuwd met Johanna Chabouille. Vermoedelijk een zus Anne, geboren omstreeks 1525 in Provins Saint-Pierre [= Seine-et-Marne, F].
- Vanaf eind 16e eeuw (o.m. 1575) komt de naam ook voor te Aube, F (Plancy l'Abbaye, Viapres-le-Petit) en te Amiens aan de Somme, F
- 17^e eeuw Paris, F (oudste melding 1612, zie kopie, in 1643 ook Anne Frissart, gehuwd met jonker Henry de Creil, woonachtig te Parijs, rue de Montmorency)
- 17^e eeuw vindplaatsen aan de Somme, Frankrijk (Airaines, Sancy-les-Cheminot [Aisne], Pinon [Aisne])
- Zie ook voorbeeld [afbeelding 2](#) uit 1612.

Schrijfwijze Froissart

Frissart is een naamsvariant van **Froissart** in het midden van de 16^e eeuw (in Frankrijk), gewijzigd in Frissart omstreeks 1551. Deze schrijfwijze komt al voor in 1337 bij Jean-François Froissart, een kroniekschrijver geboren te Valenciennes, Hainaut roman, France. Merk dat hij omstreeks 1404 overleed te Chimay in Belgisch Henegouwen [[zie afbeelding 3](#)]. De oudste melding van een voorouder Froissart stamt bij mijn weten uit 1066, als één van de gezellen van de Normandiër Willem de Veroveraar bij diens verovering van Engeland [[zie afbeelding 4](#)]. In de 12e eeuw komt de naam ook voor in Frankrijk. Deze schrijfwijze kwam in de 14e eeuw voor in zowel Frankrijk, Engeland, België (Henegouwen) en Duitsland, en een enkele keer in Madrid (Eduardo, 1325); in de 15^e eeuw in Frankrijk (Aube, Solesmes, Troyes, Valenciennes, Parijs, een enkele keer Bordeaux), Engeland (Londen), sporadisch Duitsland (Beieren, Ingolstadt) en België (Henegouwen relatief frequent vanaf 1236 [rentmeester Evrard Froissart van de graaf van Henegouwen], een enkele keer in Kortrijk), Engeland. Er zijn ook enkele meldingen uit de 13^e eeuw uit de Hoge Pyreneeën, F (Tournay) en ik vond een melding in 1275 in Bern, Zwitserland en een melding omstreeks 1250 in Londen, Engeland. De naam

komt al voor in Henegouwen en in Frankrijk tussen 1250-1300. Deze schrijfwijze komt nog steeds het meest voor in Frankrijk (2074 keer) en België (46 keer).

Het voorkomen van de schrijfwijze Froissart in België in 2008 (33 maal) is eerder onder de taalgrens en mogelijk is het voorkomen van de naam in Juprille (3 maal), tegen de grens met Limburg, een indicatie dat de inwijking naar Limburg via die weg plaats vond, gezien de vermeldingen in Bilzen, Genk, Tongeren, Sint-Truiden “net over de taalgrens”. Daar kan het in kaart brengen van de voorouderlijke lijn klaarheid in brengen.

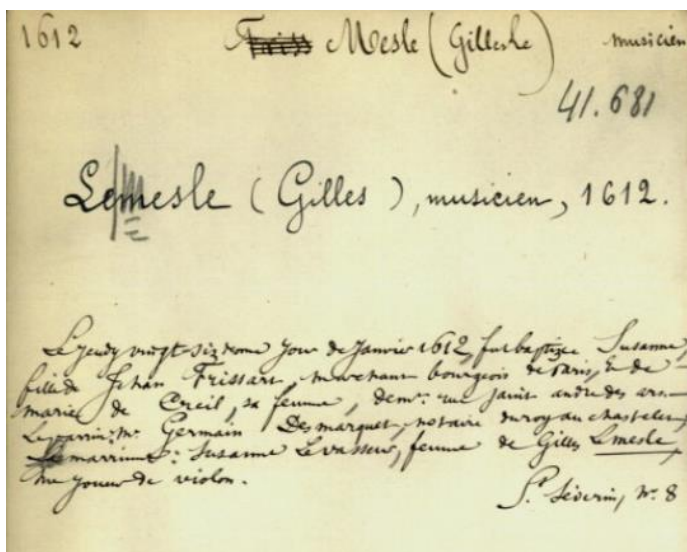
Kaart: voorkomen van de naam Froissart in 2008 in België.

Andere schrijfvarianten zijn Foissard, Foissart, Froisart, Froissar, FRoissard, Frouassard, Frouchard, Fouessard, Fouessart, Froussard, Froussart, Froyssard, Froyssart en vermoedelijk is ook Fossard een variant (kwam in de 11^e eeuw voor naast andere varianten als Foissart).

Afbeelding 1 - Begraafplaats Bilzen, 1983. Er zijn overigens een 106 begraafplaatsen Froissart fotografisch gedocumenteerd, en 47 gedenkplaatsen, in Frankrijk vanaf het midden van de 19^e eeuw.

Afbeelding 2: Document van “musicien” Jehan Frissart, januari 1612, Parijs

Afbeelding 3 - Kroniekschrijver Jean Froissart “le chroniqueur”, een bekend kroniekschrijver wiens naam ook als “Jehan” [in het Vlaams werd de “e” een “o”, in het Frans viel de “h” weg] werd geschreven, overleed te Chimay tussen 1404 en 1410. Hij was gehuwd met Philippa d’Avesnes (1314-1369), hertogin van Aquitanië (vader was Willem d’Avesnes, graaf van Henegouwen, 1286-1337, gehuwd met Jeanne de Valois, vrouwe van Maing 1294-1352). Van zijn vader is geweten dat deze een heraldisch schilder was. “Jehan” was opgeleid als klerk, kreeg zelfs een priesterwijding maar “gooide de kap over de muur”, was dichter op z’n 24 jaar aan het hof van Willem de Machaut, en werd door Robert van Namen aangeworven als kroniekschrijver en was geschiedschrijver aan het hof van Philippa van Henegouwen, de verloofde van Edward III van Engeland. Zijn kronieken beslagen de periode 1322-1400 en beschrijven de eerste helft van de “Honderdjarige Oorlog”. Hij verbleef aan de Franse, Engelse en Schotse hoven. Zijn werk wordt algemeen beschouwd als een meesterwerk van de ridderscultuur van Engeland en Frankrijk in de 14e eeuw. Merk dat kroniekschrijver Froissart ook gunsteling was van Johanna van Brabant, van Wenceclaus van Luxemburg.

Er is zelfs een straat in Brussel naar hem vernoemd.

Afbeelding 4 - De oudste melding van een voorouder Froissart is uit 1066, als één van de gezellen van de Normandiër Willem de Veroveraar bij diens verovering van Engeland. In dat gezelschap zat ook De Warenne, aangehuwd aan de voorouders Lauwereyns (in Frankrijk Laurin, in Engeland Lawrence), overigens. In de 11e eeuw komt ook de mogelijke naamvariant “Fossard” voor overigens, zoals gebeiteld in het herdenkingsmonument van 1066 (tweede fragment).

